

دانشگاه گوارن و سائنس

نشریه کارآفرینی در کشاورزی

جلد ششم، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۸

<http://jead.gau.ac.ir>

صفحات: ۲۸-۱۴

DOI: 10.22069/jead.2021.18677.1441

طراحی الگوی کارآفرینی سازمانی مبتنی بر زنجیره ارزش کارآفرینانه در شرکت تعاونی‌های تولیدی روستایی استان گلستان (مورد مطالعه: شرکت تعاونی‌های تولیدی مرغداران گوشتی استان گلستان)

مهدی رحمدل^۱، فریدون آزما^{۲*}، علیرضا اسفندیاری مقدم^۳، سیدمحمدرضا حسینی^۴

^۱دانشجوی دکتری، رشته کارآفرینی، گرایش سازمانی، گروه مدیریت، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی علی‌آباد کتول، ایران

^۲دانشیار گروه مدیریت، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

^۳استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

^۴دانشیار گروه تحصیلات تکمیلی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۰۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۱۰

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی کارآفرینی سازمانی مبتنی بر زنجیره ارزش کارآفرینانه در شرکت تعاونی‌های تولیدی روستایی استان گلستان انجام شد. به این منظور شرکت تعاونی‌های تولیدی مرغداران گوشتی در استان گلستان به عنوان یکی از تعاونی‌های پیشرو برای انجام مطالعه انتخاب شد. رویکرد کلی تحقیق حاضر از نوع روش تحقیق آمیخته با غالبیت رویکرد کمی بوده است. جامعه آماری در بخش کمی شامل اعضای تعاونی‌های فعال مرغداری استان گلستان است و همچنین در بخش کیفی شامل مطلعان کلیدی و کارشناسان اداره کل تعاون استان گلستان و کارشناسان اداره امور دام و اداره ترویج جهاد کشاورزی استان گلستان و اساتید دانشگاهی است. تعداد نمونه آماری از طریق فرمول کوکران به تعداد ۲۱۴ نفر محاسبه گردید که جهت کاهش خطا و افزایش دقت حجم نمونه به ۲۲۰ نفر ارتقاء داده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاری و پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS²⁰ و SmartPLS استفاده شد. نتایج نشان داد که فعالیت‌های اولیه و فعالیت‌های پشتیبان به عنوان مؤلفه‌های کلیدی زنجیره ارزش تعاونی‌ها ۵۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته یعنی وضعیت کارآفرینی سازمانی در تعاونی‌ها را تبیین می‌کنند. از بین عوامل مرتبط با فعالیت‌های اولیه به ترتیب خدمات پس از فروش، لجستیک ورودی، لجستیک خروجی، بازاریابی و فروش و عملیات اهمیت بیشتری داشته است. در زمینه فعالیت‌های پشتیبان نیز توسعه فناوری و مدیریت منابع انسانی اهمیت بیشتری داشته است. در نهایت عوامل اقتصادی عمومی و عوامل محیطی نیز از مؤلفه‌های بااهمیت در سنجش توسعه کارآفرینی سازمانی تعاونی‌ها شناسایی شدند.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی سازمانی، زنجیره ارزش کارآفرینانه، تعاون، شرکت تعاونی.

*نویسنده مسئول: fereydoonazma@gmail.com

مقدمه

کارآفرینی یکی از راه‌های ایجاد رشد، رفاه و ثروت در اقتصاد است (Saiz-Alvarez, 2020). در دنیای در حال تحول امروز، کامیابی از آن جوامع و سازمان‌هایی است که بین منابع کمیاب و قابلیت‌های مدیریتی و کارآفرینی منابع انسانی خود رابطه معنی‌داری برقرار کرده باشند (توکل‌ی مقدم و همکاران، ۱۳۸۷). در بین راهبردهای دستیابی به توسعه، مبحث توسعه کارآفرینی بخش کلیدی مباحث توسعه اقتصادی در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه می‌باشد (پوراآتش، ۱۳۸۷). از طرف دیگر بندهای ۴۷ و ۴۸ سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ به توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی به عنوان محرک اصلی رشد اقتصادی و ارتقاء ظرفیت و توانمندسازی بخش‌های مذکور اشاره دارد (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ۱۳۸۴). بنابراین توسعه کارآفرینی در تعاونی‌ها نقشی مهمی در ایجاد اشتغال و در نهایت توسعه اقتصادی کشور خواهد داشت. تعاون به مفهوم خاص آن، به نوع مشخصی از کار کردن با یکدیگر اشاره دارد که از طریق تشکیل سازمان رسمی و با بهره‌گیری روش‌های مدیریتی خاص، دسترسی به اهداف مشترک را امکان‌پذیر می‌سازد (بیرانوند و همکاران، ۱۳۹۱). متأسفانه در سال‌های اخیر نیز با وجود تزریق منابع مالی، هنوز این بخش نتوانسته است جایگاه واقعی خود را در اقتصاد کشور پیدا کند، چرا که در بحث کارآفرینی سازمانی با مشکلات و موانع متعددی روبرو بوده اند (لطیفیان، ۱۳۸۶).

یکی از شاخه‌های اصلی کارآفرینی، کارآفرینی سازمانی است که سهم چشمگیری در توفیق و تعالی سازمان‌ها و مخصوصاً تعاونی‌ها دارد. کارآفرینی سازمانی به معنای توسعه شایستگی‌ها و فرصت‌ها در

درون سازمان از طریق ترکیب منابع جدید است که می‌تواند رشد و نوآوری را در یک سازمان سنتی بهبود بخشد که در بسیاری از سازمان‌های بزرگ، به عنوان روشی برای کسب مزیت رقابتی در بلندمدت، استفاده می‌شود (کاظمی و همکاران، ۱۳۹۰).

از سوی دیگر کارآفرینی سازمانی یکی از نیازهای جدی ایران برای توسعه اقتصادی، مخصوصاً اقتصاد بخش تعاونی است، زیرا یکی از مشکلات اساسی پیش‌روی تعاونی‌های ایران عدم کارآفرینی سازمانی پایدار در آنان می‌باشد. عدم توجه به کارآفرینی سازمانی باعث دور شدن اعضا از خلاقیت و نوآوری می‌گردد که امروزه در بسیاری از سازمان‌های داخلی شاهد تمایل به اشتغال در امور جاری، فرار از تغییر و حرکت نوآورانه می‌باشد (رضایی و مبینی دهکردی، ۱۳۸۵). کارآفرینی و حرکت سازمان به سمت آن، یکی از روش‌های مهم در ایجاد مزیت رقابتی است که باعث نهادینه شدن نوآوری در سازمان شده و در نتیجه شکوفایی اقتصادی کشورها را موجب می‌شود (نورا، ۱۳۹۹). با توجه به اهمیت روزافزون کارآفرینی در جامعه و سازمان‌ها، توجه به الگوهای کارآفرینی سازمانی، توسعه و ترویج آن‌ها به خصوص در سازمان‌ها بیش از پیش احساس می‌شود (مهرجردی و همکاران، ۱۳۹۰). یکی از راهکارهایی که برای توسعه کارآفرینی سازمانی مورد نظر قرار گرفته، مدیریت زنجیره ارزش و بهبود کارکردهای آن از طریق توسعه زنجیره ارزش کارآفرینانه است. زنجیره ارزش، ابزار پایه برای شناخت مزیت رقابتی و یافتن روش‌هایی برای ارتقای بنگاه بوده و آن را برای دستیابی به راهکارهای عام کمک می‌نماید. ایده زنجیره ارزش بر پایه دید فرآیندی به بنگاه استوار است. درک مزیت رقابتی با نظر به کلیت بنگاه میسر نبوده بلکه ریشه در فعالیت‌هایی دارد که بنگاه در زمینه‌های مختلف انجام می‌دهد (شعبان‌پور، ۱۳۸۶).

تعاونی یا یک تعاونی عبارت است از یک انجمن مستقل از افراد که به طور داوطلبانه و در جهت منافع مشترک اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متقابل با یکدیگر همکاری می‌کنند (Ratner, 2015). تعاون طریقه‌ای برای زندگی و فلسفه‌ای برای حیات و مجموعه پوییش‌ها و شیوه‌های رفتاری است و در عین حال، مجموعه‌ای از اصول و مبانی راهنمایی در زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها است و ترکیبی از خودیاری و کمک متقابل محسوب می‌شود که گرایش آن ناشی از بنیان‌گذاری ارزش‌های جهانی انسان است (کرباسی و همکاران، ۱۳۹۳).

کارآفرینی سازمانی: کارآفرینی عبارت است از ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره‌گیری از فرصت‌ها (Kuratko and Hodgetts, 2001). همچنین فعالیت‌های کارآفرینی توسط شخص یا گروه کارآفرین در داخل یک سازمان را کارآفرینی سازمانی می‌نامند. توسعه کارآفرینی سازمانی در فرایندهای سازمانی متناسب با شرایط محیطی در راستای کسب بهره‌وری سازمانی بستری برای ارتقای عملکرد سازمان‌ها و توسعه مشارکت کارکنان است (باغبانی و همکاران، ۱۳۹۸).

تحقیقات مختلف مؤید اثر مثبت کارآفرینی سازمانی بر بقا، سودآوری و رشد بنگاه‌های مربوطه است (Habbershon and Pistrui, 2002; Zahra et al., 2004; Kellermanns and Eddleston, 2006; Zahra, 2005). کارآفرینی سازمانی به بنگاه این امکان را می‌دهد که از مزیت رقابتی فعلی خود بهره‌برداری کرده و همزمان فرصت‌های جدیدی را شناسایی کرده و شایستگی‌های جدیدی را در خود شکوفا سازد (Kuratko et al., 2005; Covin and Miles, 1999). کارآفرینی سازمانی عموماً از طریق نوآوری در محصول، نوآوری در فرآیند، ورود به بازارهای جدید، توسعه کسب و کارهای جدید مرتبط یا غیر مرتبط با

در این بین یکی از مشکلات اصلی پیش روی تعاونی‌ها و مخصوصاً تعاونی‌های کشاورزی، دستیابی و توسعه کارآفرینی سازمانی و رفع موانع توسعه کارآفرینی سازمانی در این تعاونی‌ها است. امروزه زنجیره ارزش کارآفرینانه رویکرد اکثر کشورها برای دستیابی به آرمان‌های پایدار توسعه است که از طریق نهادینه کردن برنامه‌های جامع توسعه کارآفرینی سازمانی، در سازمان‌ها صورت خواهد پذیرفت.

در سطح کلان، بررسی‌ها نشان می‌دهد بخش تعاون با حداقل امکانات توانسته سهم قابل قبولی از تولیدات طیور را در سطح کشور تولید کند. استان گلستان نیز سابقه طولانی در تشکیل تعاونی دارد و تعاونی مرغداران از تعاونی‌های پیشرو و باسابقه استان است که در سال ۱۳۵۱ تأسیس شده و همچنان مشغول فعالیت هستند (دهقانی، ۱۳۸۱). بنابراین به دلیل سابقه طولانی تشکیل تعاونی‌های تولیدی طیور، بیشترین ثبت شرکت، بیشترین اعضاء و به مراتب بیشترین شکست‌ها به عنوان بخش مورد مطالعه این تحقیق انتخاب گردید. با این اوصاف، با توجه به اهمیت کارآفرینی سازمانی و مزایای متعدد آن برای سازمان‌ها و به خصوص تعاونی‌ها، ضروری است الگوی کارآفرینی سازمانی مبتنی بر زنجیره ارزش کارآفرینانه در شرکت تعاونی‌های تولیدی مرغداران گاوگوشتی مورد بررسی و زمینه‌های بهبود آن‌ها فراهم گردد.

مبانی نظری پژوهش

تعاونی: تعاون زمانی اتفاق می‌افتد که گروهی از افراد دارای موقعیت ضعیف اقتصادی، با انگیزه ارتقای موقعیت و بهبود شرایط خود مصمم شوند در بعضی فعالیت‌های اقتصادی همچون تولید، توزیع، خرید و فروش با یکدیگر کار کنند و سود حاصل از تلاش‌های مشترکشان را به صورتی عادلانه تقسیم نمایند (مومنی هلالی و همکاران، ۱۳۹۴). یک شرکت

کسب و کار محوری سازمان، و نوسازی استراتژی و ساختار سازمان متبلور می‌شود (Morris et al., 2011).
 در ادامه برخی تحقیقات مرتبط با موضوع تحقیق حاضر ارائه می‌شود.

جدول ۱- پیشینه تحقیق

پژوهشگر	سال	عنوان پژوهش	متدولوژی	نتایج
ربیعی و نظریان	۱۳۹۲	بررسی مهم ترین موانع فرا روی کارآفرینی سازمانی	مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی	عدم تناسب حقوق با کار - عدم وجود سیستم کنترلی منگطف - عدم آگاهی از اهمیت پژوهش و توسعه - نبود اختیارات کافی در انجام وظایف شغلی - عدم استقبال از نظرات کارکنان.
دهقان و همکاران	۱۳۹۱	عوامل موثر بر نوآوری و کارآفرینی سازمانی	استفاده از الگوی سه شاخگی کارآفرینی	عوامل ساختاری، رفتاری و زمینه ای به ترتیب دارای بیشترین ارتباط مستقیم با کارآفرینی سازمانی می‌باشند.
حسین پور و زارعی وش	۱۳۸۹	الگوی کارآفرینی سازمانی در اداره کل تعاون استان تهران	مطالعه میدانی و مصاحبه	عوامل موثر بر کارآفرینی سازمانی شامل وجود فرهنگ سازمانی اثربخش، ایجاد ساختارهای پویا، بهبود مهارت‌های کارآفرینی اعضا
طالب پور و همکاران	۱۳۸۸	ارائه مدل رگرسیونی جو سازمانی و کارآفرینی سازمانی دانشکده‌های تربیت بدنی	مصاحبه و مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی	عوامل درونی سازمانی که مدیریت بر روی آنها کنترل دارد و به رفتار کارآفرینانه کمک می‌کنند عبارتند از: حمایت مدیریت، آزادی عمل و استقلال کاری، پاداش تقویت، دسترسی زمانی و مرزهای سازمانی، ساختار سازمانی، فرهنگ سازمانی، نظام کنترل و نظارت، وضعیت انگیزش، نظام ارتباطات، نظام پرداخت حقوق و دستمزد و غیره.
آوارز و همکاران	۲۰۱۱	شرایط محیطی و فعالیت کارآفرینانه	مصاحبه و مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی	عوامل رسمی (مثل حق مالکیت فکری) و عوامل غیررسمی (هنجارهای فرهنگی و اجتماعی، درک فرصت‌های راه اندازی کسب و کار و تصور اجتماعی کارآفرینان) بر کارآفرینی اثر می‌گذارند، اما متغیرهای غیررسمی تعیین کننده‌تر هستند.
هینون	۲۰۰۳	کارآفرینی در سازمان‌های دولتی	مصاحبه و مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی	وجود روش‌های سستی کنترل نظیر گزارش‌های ماهانه و سالانه، حساسی بودجه‌های مصرفی و عدم توجه به عملکرد باعث می‌شود تا کارکنان امکان انجام فعالیت‌های کارآفرینانه را به دست نیاورند، چرا که این فعالیت‌ها با روح کارآفرینی در تضاد است وی رشد و سودآوری سازمان، رضایت مشتری و ارباب رجوع سازمان را از ابعاد اصلی نتایج کارآفرینی مورد توجه قرار داده است.
برونیس و همکارانش	۲۰۰۰	ارزش زنجیره	مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی	عواملی چون کیفیت مدیریت، رابطه با مشتریان، علاقه مندی اعضا، میزان اعتماد اعضا، حفظ اعضا، تصدیگری و رهبری هیئت مدیره را نیز در ارزش زنجیره کارآفرینانه مؤثر دانسته‌اند.

روش‌شناسی تحقیق: تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی است. رویکرد کلی تحقیق حاضر از نوع روش تحقیق آمیخته با غالبیت رویکرد کمی بوده است. جامعه آماری این تحقیق در بخش کمی شامل اعضای تعاونی‌های فعال مرغداران استان گلستان می‌باشد و در بخش کیفی، شامل مطلعان کلیدی و کارشناسان اداره کل تعاون استان گلستان و کارشناسان اداره امور دام و اداره ترویج جهاد کشاورزی استان

گلستان و اساتید راهنمای تحقیق است. در بخش کمی تعداد نمونه آماری از طریق فرمول کوکران به تعداد ۲۱۴ نفر محاسبه گردید که جهت کاهش خطا و افزایش دقت، حجم نمونه به ۲۲۰ نفر ارتقاء داده شد. روش نمونه‌گیری در این تحقیق، نمونه‌گیری طبقه‌بندی متناسب با تعداد اعضای هر تعاونی بود. در این تحقیق ابتدا با استفاده از رویکرد تحقیق کیفی و با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته مقوله‌ها و

اندازه‌گیری همه گویه‌های پرسشنامه در قالب طیف لیکرت پنج سطحی (از خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۵) انجام شده است. اعتبار صوری پرسشنامه با نظر کارشناسان و متخصصان در زمینه موضوع مورد پژوهش مورد تایید قرار گرفت. برای تعیین پایایی ابزار تحقیق پیش‌آزمون (۳۰ نفر خارج از نمونه اصلی) انجام گرفت که مقدار آلفای کرونباخ محاسبه شده برای مقیاس‌های اصلی پرسشنامه در حد قابل قبول بود. جهت تحلیل داده‌ها و دستیابی به اهداف از نرم افزارهای SPSS20 و Smart PLS استفاده شد. جهت آزمون فرضیه‌هایی که به اثرات مستقیم بین متغیرها مربوط می‌شوند از معادلات ساختاری و جهت بررسی فرضیه‌های واسط نیز از آزمون بارون و کنی استفاده استفاده شده است.

یافته‌ها

در این بخش به بررسی همبستگی‌ها، تحلیل عامل اکتشافی و تحلیل عامل تاییدی پرداخته شده و در ادامه نیز جهت پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل و همچنین تبیین سهم هر یک از متغیرهای مستقل روی تغییرات متغیر وابسته، از معادلات ساختاری استفاده گردید. نتایج بررسی روایی مولفه‌های مربوط به وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن در جدول (۲) ارائه گردیده است.

زیرمقوله‌های الگوی کارآفرینی سازمانی مبتنی بر زنجیره ارزش کارآفرینانه در تعاونی‌ها مشخص گردید. سپس با استفاده از یافته‌های این بخش ساختار اولیه پرسشنامه بخش کمی ساخته شد. به منظور تکمیل نهایی این پرسشنامه از پرسشنامه استاندارد آنتونیک و هیسریچ (۲۰۰۱) و اسپیریز و همکاران (۲۰۰۸) نیز استفاده شد.

متغیر وابسته در این تحقیق وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن است (توسعه کارآفرینی سازمانی) که برای سنجش آن عامل‌ها و گویه‌های متعددی تدوین شد. اینها شامل: عوامل فردی (۱۰ گویه)، عوامل روحیه کارآفرینی (۹ گویه)، عوامل آموزشی (۶ گویه)، عوامل فناوری (۴ گویه)، عوامل محیطی (۹ گویه)، عوامل اقتصادی - عمومی (۱۱ گویه) است. همچنین متغیر مستقل زنجیره ارزش کارآفرینانه است که برای سنجش آن از مؤلفه‌های اولیه و مؤلفه‌های پشتیبانی استفاده می‌شود. برای سنجش اینها عوامل و گویه‌هایی به این شرح مورد استفاده قرار گرفت: عوامل لجستیک ورودی (۵ گویه)، عوامل عملیات (۶ گویه)، عوامل لجستیک خروجی (۴ گویه)، عوامل بازاریابی و فروش (۴ گویه)، عوامل خدمات پس از فروش (۳ گویه)، برای مؤلفه فعالیت‌های اولیه و عوامل زیرساخت (۷ گویه)، عوامل مدیریت منابع انسانی (۸ گویه)، عوامل توسعه فناوری (۴ گویه) و عوامل تامین منابع (۶ گویه) برای مؤلفه فعالیت‌های پشتیبان.

جدول ۲- نتایج بررسی روایی مؤلفه‌های مورد استفاده در سنجش وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آنها

مؤلفه	KMO	کای اسکوئر	درجه آزادی	آزمون بارتلت
عوامل فردی	۰/۹۶۲	۱۵۱۴/۵۳۰	۴۵	۰/۰۰۰
عوامل روحیه کارآفرینی	۰/۹۶۰	۱۳۹۲/۸۷۴	۳۶	۰/۰۰۰
عوامل آموزشی	۰/۹۱۴	۸۲۲/۴۳۰	۱۵	۰/۰۰۰
عوامل فناوری	۰/۸۱۲	۳۲۳/۹۸۱	۶	۰/۰۰۰
عوامل محیطی	۰/۹۵۹	۱۳۷۵/۹۵۰	۳۶	۰/۰۰۰
عوامل اقتصادی، عمومی	۰/۹۶۳	۱۵۷۰/۸۷۳	۵۵	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول ملاحظه می‌گردد مقدار شاخص KMO برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از ۰/۵ بوده و قابل قبول می‌باشد و از طرف دیگر نیز آزمون بارتلت برای تحلیل عاملی تمام متغیرها معنادار بوده و لذا می‌توان گفت که نمونه از کفایت مناسب برخوردار است. همچنین برونداد بررسی روایی مولفه‌های مربوط به زنجیره ارزش کارآفرینانه نیز محاسبه گردید که در جدول (۳) ارائه گردیده است.

جدول ۳- نتایج بررسی روایی و بارهای عاملی مؤلفه فعالیت‌های اولیه

مؤلفه	KMO	کای اسکوئر	درجه آزادی	آزمون بارتلت
لجستیک ورودی	۰/۸۶۲	۴۵۰/۱۴۸	۱۰	۰/۰۰۰
عملیات	۰/۹۰۴	۷۴۶/۲۹۱	۱۵	۰/۰۰۰
لجستیک خروجی	۰/۷۹۳	۳۷۸/۳۳۳	۶	۰/۰۰۰
بازاریابی و فروش	۰/۸۲۹	۴۰۱/۸۵۸	۶	۰/۰۰۰
خدمات پس از فروش	۰/۷۰۵	۱۹۰/۸۴۷	۳	۰/۰۰۰

همانطوری که در جدول (۳) مشاهده می‌شود مقدار شاخص KMO برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از ۰/۵ بوده و قابل قبول می‌باشد و از طرف دیگر نیز آزمون بارتلت برای تحلیل عاملی تمام متغیرها معنادار بوده و لذا می‌توان گفت که نمونه از کفایت مناسب برخوردار است.

جدول ۴- نتایج بررسی روایی و بارهای عاملی مؤلفه فعالیت‌های پشتیبانی

مؤلفه	KMO	کای اسکوئر	درجه آزادی	آزمون بارتلت
زیرساخت	۰/۹۳۱	۸۵۸/۵۲۳	۲۳	۰/۰۰۰
مدیریت منابع انسانی	۰/۹۴۹	۱۱۵۰/۲۴۳	۲۸	۰/۰۰۰
توسعه فناوری	۰/۸۲۸	۳۹۰/۳۹۹	۶	۰/۰۰۰
تامین منابع	۰/۹۲۰	۷۸۵/۴۱۱	۱۵	۰/۰۰۰

همانطوری که در جدول (۴) مشاهده می‌شود مقدار شاخص KMO برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از ۰/۵ بوده و قابل قبول می‌باشد و از طرف دیگر نیز آزمون بارتلت برای تحلیل عاملی تمام متغیرها معنادار بوده و لذا می‌توان گفت که نمونه از کفایت مناسب برخوردار است. در ادامه، تعیین می‌شود که آیا مفاهیم نظری به درستی توسط متغیرهای مشاهده شده اندازه‌گیری شده‌اند یا خیر، اعتبار سازه مدل مورد بررسی قرار گرفت که برای سنجش آن از دو اعتبار همگرایی و اعتبار افتراقی استفاده شد. در اعتبار همگرا هر یک از بارهای عاملی (ضرایب رگرسیونی) می‌باید معنادار و از ۰/۵ بزرگتر یا مساوی باشد. در غیر این صورت باید حد مطلوب و قابل قبول روایی مرکب (CR) و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) مورد بررسی قرار بگیرد. در اعتبار افتراقی به منظور بررسی عدم همپوشانی بین سازه‌های پرسشنامه در ارتباط با گویه‌های مورد سنجش آن، کواریانس بین هر دو سازه نبایستی بیشتر از ۰/۹ باشد. جدول (۵) نتایج روایی همگرا را برای متغیرهای پرسشنامه نشان می‌دهد.

جدول ۵- نتایج روایی همگرایی تحقیق

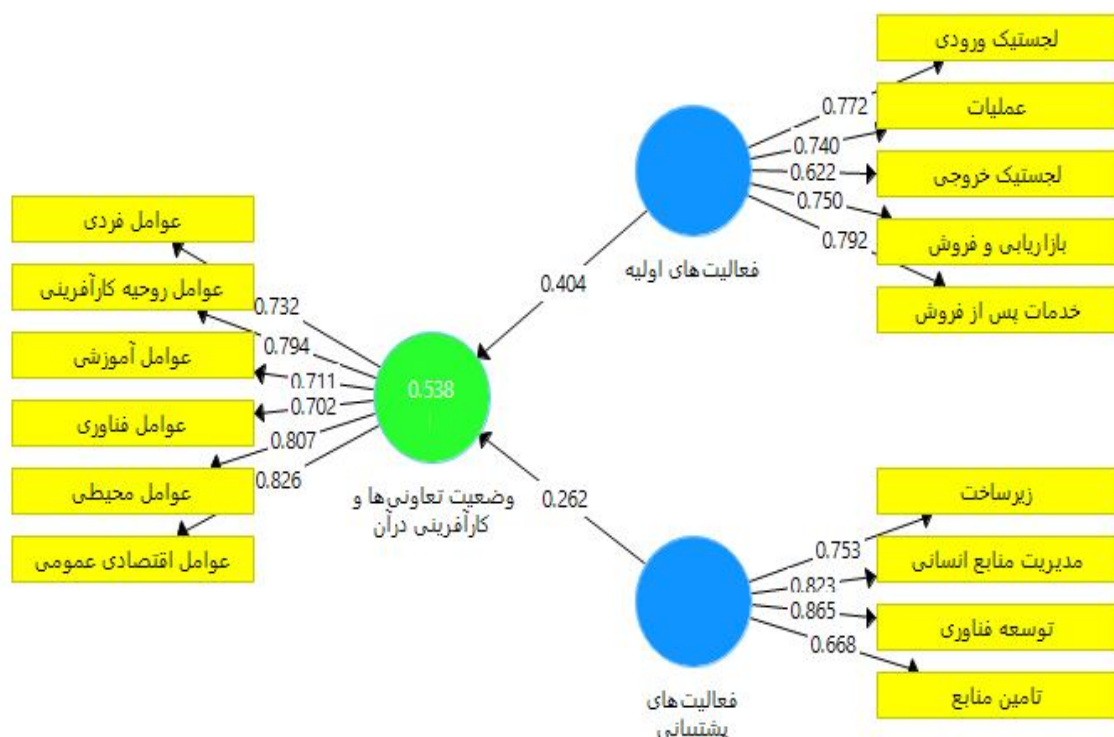
نام متغیر	گویه	بار عاملی	آماره t	نتیجه	AVE	CR
وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی	عوامل فردی	۰/۷۳۲	۸/۵۶۸	معنادار	۰/۷۲۴	۰/۹۴۳
	عوامل روحیه کارآفرینی	۰/۷۹۴	۹/۶۲۸	معنادار		
	عوامل آموزشی	۰/۷۱۱	۷/۵۷۰	معنادار		
	عوامل فناوری	۰/۷۰۲	۷/۰۱۲	معنادار		
	عوامل محیطی	۰/۸۰۷	۱۰/۴۷۸	معنادار		
	عوامل اقتصادی، عمومی	۰/۸۲۶	۱۲/۵۰۱	معنادار		
فعالیت‌های اولیه	لجستیک ورودی	۰/۷۷۲	۳/۶۰۲	معنادار	۰/۷۶۵	۰/۹۲۵
	عملیات	۰/۷۴۰	۲/۸۹۶	معنادار		
	لجستیک خروجی	۰/۶۲۲	۲/۳۵۹	معنادار		
	بازاریابی و فروش	۰/۷۵۰	۳/۴۳۲	معنادار		
فعالیت‌های پشتیبانی	خدمات پس از فروش	۰/۷۹۲	۳/۴۵۲	معنادار	۰/۶۹۵	۰/۹۳۳
	زیرساخت	۰/۷۵۳	۳/۹۲۰	معنادار		
	مدیریت منابع انسانی	۰/۸۲۳	۴/۷۶۷	معنادار		
	توسعه فناوری	۰/۸۶۵	۵/۰۵۱	معنادار		
	تامین منابع	۰/۶۶۸	۲/۹۵۶	معنادار		

اعتبار همگرایی ابزار سنجش تایید می‌شود. جدول (۶) ماتریس همبستگی مؤلفه‌های اصلی مدل تحقیق را نشان می‌دهد. بر اساس این ماتریس از آنجا که همبستگی بین متغیرهای مدل کمتر از عدد ۰/۹ است بنابراین عدم همپوشانی بین متغیرهای مدل تحقیق در قالب اعتبار افتراقی نیز تایید می‌شود. با توجه به جدول، تأیید اعتبار همگرایی و اعتبار افتراقی، مدل اندازه‌گیری تحقیق مورد تایید واقع می‌شود.

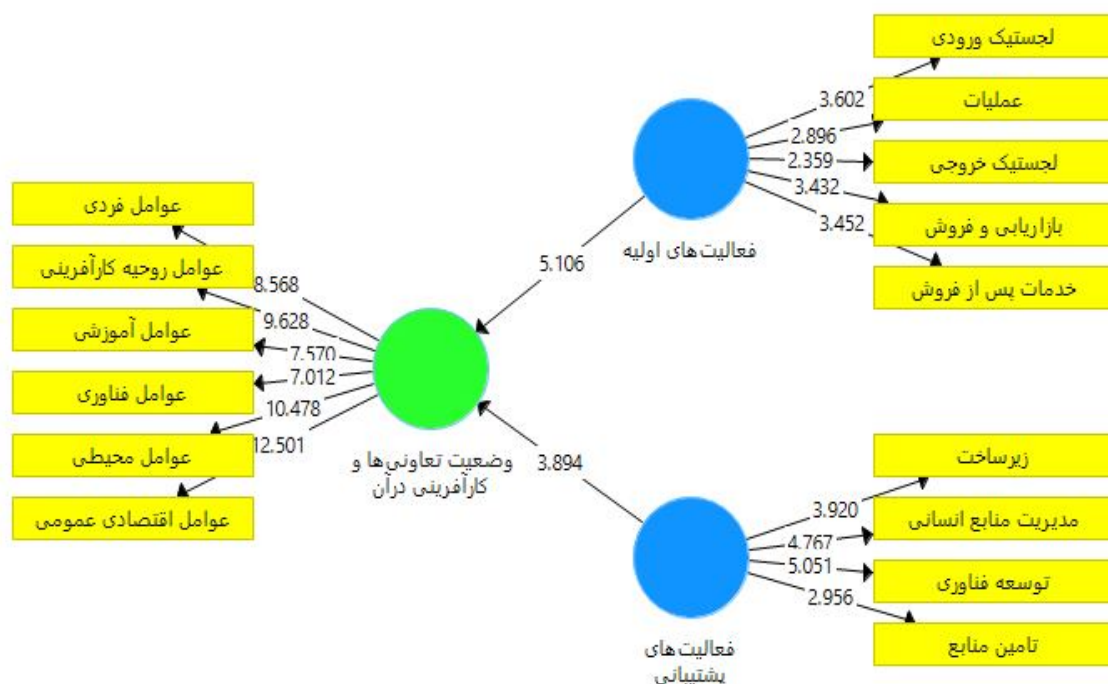
همانگونه در جدول (۵) مشاهده می‌شود همه گویه‌ها در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار می‌باشند. مبنای معناداری گویه‌ها بالاتر بودن عدد معناداری از $\pm 1/96$ است. با این وجود جهت اطمینان بیشتر روایی مرکب (CR)، و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) نیز برای متغیرها انجام شد. حد مطلوب و قابل قبول روایی مرکب (CR) ۰/۷ و حد مطلوب میانگین واریانس استخراج شده (AVE) حداقل ۰/۵ می‌باشد. بنابراین با توجه به مقادیر به دست آمده می‌توان گفت

جدول ۶- ماتریس همبستگی ابعاد اصلی مدل تحقیق

متغیرها	۱	۲	۳
وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن	۱		
فعالیت‌های اولیه	۰/۶۵۶	۱	
فعالیت‌های پشتیبانی	۰/۴۰۲	۰/۵۵۱	۱

شکل ۱- مدل برازش شده در حالت تخمین استاندارد

شکل ۲- مدل برازش شده در حالت معناداری پارامترها

می‌باشند. به گونه‌ای که ضریب مسیر مربوط به فعالیت‌های اولیه بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن برابر با ۰/۴۰۴ می‌باشد که مقدار این ضریب

با توجه به شکل (۱) و (۲) همان گونه که مشاهده می‌گردد فعالیت‌های اولیه و فعالیت‌های پشتیبانی به عنوان عوامل مؤثر بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی

فناوری ۰/۷۰۲، عوامل محیطی ۰/۸۰۷ و برای عوامل اقتصادی عمومی ۰/۸۲۶ می‌باشد. لذا به ترتیب بیشترین اهمیت مربوط به عوامل اقتصادی عمومی و عوامل محیطی در نظر گرفته شده است. علاوه بر این شایان ذکر است که ۵۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته یعنی وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی به وسیله دو متغیر مستقل فعالیت‌های اولیه و پشتیبان تعیین می‌گردد و ۴۶ درصد مابقی آن به وسیله سایر عواملی می‌باشد که در مدل مورد نظر در نظر گرفته نشده است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

با توجه به نتایج بدست آمده، فعالیت‌های اولیه و فعالیت‌های پشتیبان به‌عنوان عوامل موثر بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی می‌باشند. توجه به فعالیت‌های اولیه به ویژه خدمات پس از فروش که در مورد محصولات مرغداری تاکنون مورد توجه قرار نگرفته است نقش مهمی در توسعه کارآفرینی در تعاونی‌ها دارد. به علاوه بخشی از فعالیت‌های تعاونی‌های از طریق لجستیک ورودی، لجستیک خروجی، بازاریابی و فروش و عملیات صورت می‌گیرد. اینها عوامل کلیدی هستند که تاکنون در بحث تولیدات مرغداری مورد توجه قرار نگرفته‌اند. این زنجیره قابلیت اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش گسترده‌ای دارد که چندان مورد توجه تعاونی‌ها قرار نگرفته است. در زمینه فعالیت‌های پشتیبان نیز مواردی مانند توسعه فناوری و مدیریت منابع انسانی اهمیت زیادی دارد. فناوری‌های نوین و متنوعی در صنعت مرغداری رو به گسترش است که می‌تواند بهره‌وری تولید را افزایش دهد و بخشی از نیروی انسانی را برای سایر فعالیت‌ها آزاد کنند. مدیریت منابع انسانی در همه زمینه‌های سازمانی مورد توجه است. اغلب چنین مؤلفه‌ای در تعاونی‌های مرغداران مورد غفلت قرار گرفته است و کارکنان

مسیر با توجه به مقدار t-Value برابر ۵/۱۰۶ معنادار است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر معنی‌دار است یعنی فعالیت‌های اولیه بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن تأثیر معنی‌داری دارد. علاوه بر این در زمینه تأثیر فعالیت‌های پشتیبان بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن نتایج این تحقیق نشان داد که مقدار ضریب مسیر برای این رابطه برابر با ۰/۲۶۲ می‌باشد (با توجه به مقدار t-value که برابر با ۳/۸۹۴ می‌باشد). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر معنی‌دار است یعنی فعالیت‌های پشتیبان بر وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن تأثیر معنی‌داری دارد. به عبارت دیگر این عوامل جز عوامل اثرگذاری است که بایستی بدان توجه ویژه شود. علاوه بر این همانگونه که در شکل (۱) نیز قابل مشاهده می‌باشد بارهای عاملی برای فعالیت‌های اولیه بالاتر از ۰/۵ می‌باشد که نشان دهنده روایی این عوامل است. مقدار بارهای عاملی برای فعالیت‌های اولیه به ترتیب ۰/۷۷۲ برای لجستیک ورودی، ۰/۷۴۰ برای عملیات، ۰/۶۲۲ برای لجستیک خروجی، ۰/۷۵۰ برای بازاریابی و فروش و همچنین ۰/۷۹۲ برای خدمات پس از فروش می‌باشد. بنابراین از بین عوامل مرتبط با فعالیت‌های اولیه با اهمیت‌ترین آنها به ترتیب شامل خدمات پس از فروش، لجستیک ورودی، لجستیک خروجی، بازاریابی و فروش و عملیات می‌باشد. در زمینه فعالیت‌های پشتیبان نیز به ترتیب بیشترین مقدار بارهای عاملی برای زیرساخت ۰/۷۵۳، مدیریت منابع انسانی ۰/۸۲۳، توسعه فناوری ۰/۸۶۵ و تأمین منابع ۰/۶۶۸ می‌باشد که به ترتیب بر اساس بارهای عاملی بیشترین اهمیت مربوط به توسعه فناوری و مدیریت منابع انسانی در نظر گرفته شده است. در خصوص وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن نیز بارهای عاملی برای عوامل فردی ۰/۷۳۲، عوامل روحیه کارآفرینی ۰/۷۹۴، عوامل آموزشی ۰/۷۱۱، عوامل

- بی‌انگیزه و رغبتی به مشارکت در فعالیت‌ها ندارند. توجه به راهکارهای توسعه منابع انسانی از جمله جلب مشارکت کارکنان، خلاقیت و ایده‌پردازی آنها برای تسهیل فعالیت‌های تعاونی در توسعه کارآفرینی سازمانی در تعاونی‌های مورد مطالعه کارگشا است. در خصوص وضعیت تعاونی‌ها و کارآفرینی در آن نیز توجه به عوامل اقتصادی عمومی و عوامل محیطی در اهمیت دارد. شرایط عمومی اقتصادی و نوسانات آن نیازمند تدوین راهبردهای متنوعی برای مقابله با نوسانات است که نیازمند مطالعه در تحقیقات آینده است. در برخی تحقیقات پیشین (رضایی و حسینی، ۱۳۹۲؛ کریمی و جوهری، ۱۳۹۲؛ ربیعی و نظریان، ۱۳۹۲؛ کاظمی میانرودی و امید نجف‌آبادی، ۱۳۹۲؛ احمد پورداریانی و همکاران، ۱۳۹۰؛ بلوسوا و همکاران، ۲۰۱۰) عوامل مشابهی برای توسعه کارآفرینی سازمانی ارائه شد است که با نتایج این تحقیق مطابقت دارد.
- با توجه به نتایج پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:
- نسبت به انعطاف قوانین و کاهش حجم بروکراسی اداری و حرکت قوانین به سمت فعالیت‌های کارآفرینانه و ثبات در قوانین و رفع محدودیت‌ها و موانع جهت اقدام به اشتغالزایی و کارآفرینی سازمانی در تعاونی‌ها اقدام گردد.
 - ایجاد و گسترش یک سیستم ارزشیابی عملکرد مناسب در تعاونی و تعیین نتایج و پیامدهای آن و استفاده از بازخورد ارزشیابی در سطوح مدیریتی جهت تقویت و توسعه کارآفرینی سازمانی، برای دستیابی به ارتقاء کیفیت و کمیت محصولات و به مراتب افزایش کارایی و بهره‌وری تعاونی و در نتیجه افزایش سودآوری و رسیدن به اهداف تعاونی‌ها.

- طراحی و ایجاد صندوق سرمایه‌گذاری در اداره کل تعاون جهت حمایت از فعالیت‌های کارآفرینانه سازمانی از طریق تعاونی‌ها.
- پیشنهاد می‌گردد از طریق ایجاد سیاست‌های تشویقی، ترغیبی در سطح تعاونی و یا حتی در سطح اداره تعاون نسبت به ایجاد انگیزه و علاقه به کارآفرینی در بین اعضا اقدام گردد.
- پیشنهاد می‌گردد در سطح اداره تعاون نسبت به شناسایی و معرفی تعاونی‌های نمونه و پیشرو و الگو در زمینه کارآفرینی سازمانی اقدام نموده و پس از توجه سایر تعاونی‌ها درباره کارآفرینی، نسبت به کمک‌های مالی، جهت حرکت تعاونی‌ها به سمت تعاونی‌های نمونه و کارآفرین اقدام گردد.

منابع

- احمدپور داریانی، م.، نیک بین، ح. و کریمی، آ. ۱۳۹۰. عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای فنی و مهندسی کشاورزی استان زنجان. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۲ (۴): ۵۴۶-۵۳۵.
- بیرانوند، ج.، پورسعید، ع.ر. و غلامرضایی، س. ۱۳۹۱. بررسی نقش رسانه‌ها در توسعه خدمات تعاونی‌های تولیدی. پایان نامه کارشناسی ارشد، ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام.
- پوراتشی، م. ۱۳۸۷. شناخت شناسی تعاون و کارآفرینی. مجله تعاون، ۲۰۲: ۲۰۱-۱۵-۵.
- توکلی‌مقدم، ر.، آیانی، س. و عموزاده، ح. ۱۳۸۷. بررسی عوامل اثر بخش در آموزش کارآفرینی و راهگذر از موانع. ماهنامه کار و جامعه، ۱۰۲: ۲۰-۲۷.
- حسین‌پور، د. و زارعی‌وش، ف. ۱۳۸۹. الگوی کارآفرینی سازمانی مطالعه موردی: اداره کل تعاون استان تهران. تعاون، ۲۱ (۴): ۱۷۱-۱۹۴.
- دهقان، ر.، طالبی، ک. و عربیون، ا. ۱۳۹۱. پژوهشی پیرامون عوامل مؤثر بر نوآوری و کارآفرینی سازمانی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور. مجله دانشکده

- پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، ۶ (۱): ۵۹-۷۰.
۱۷. کرباسی، ع. ر. و گرگانی، ج. ۱۳۹۳. واکاوی عملکرد تعاونی‌های لبنی در شهرستان آق قلا. مجله تعاون و کشاورزی، ۳ (۱۲): ۹۸-۱۱۲.
۱۸. کریمی، آ. و جـوهـری، ه. ۱۳۹۲. شناسایی عوامل بازدارنده توسعه کارآفرینی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی (مورد مطالعه: دانشکده‌های کشاورزی استان تهران). توسعه کارآفرینی، ۶ (۴): ۱۵۱-۱۶۷.
۱۹. لطیفیان، ا. ۱۳۸۶. سنجش اثربخشی و کارایی شرکت‌های تعاونی استان خراسان رضوی به روش تحلیل پوششی داده‌ها. تعاون ۱۹۲: ۴۴-۳۷.
۲۰. مومنی هلالی، ه. و مودن، ز. ۱۳۹۴. مروری بر موانع توسعه کارآفرینی در بخش کشاورزی. کارآفرینی در کشاورزی، ۲ (۱): ۱۱۱-۱۲۴.
۲۱. مهرجردی، م. رضایی، م. عربیون، ا. و اکبری، س. م. ر. ۱۳۸۹. کارآفرینی سازمانی (مدیران نسل سوم)، مفاهیم، راهبردها و مدل‌ها. مجله ابتکار و خلاقیت در علوم، ۱ (۱): ۷۵-۸۴.
۲۲. نورا، ع. ۱۳۹۹. بررسی تأثیر کارآفرینی سازمانی و استراتژیک شرکت‌های لبنی خراسان رضوی بر میزان گرایش آنها به بین‌المللی شدن. رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۴ (۳۹): ۶۰-۴۱.
23. Alvarez, C., Urbano, D., Coduras, A., and Ruiz-Navarro, J. 2011. Environmental conditions & Entrepreneurial activity: a regional comparison in Spain. *Journal of Small & Enterprise Development*, 18(1): 120-140.
24. Antoncic, B., and Hisrich, R.D. 2001. Intrapreneurship: Construct refinement and cross-cultural validation. *Journal of business venturing*, 16(5): 495-527.
25. Belousova, O., Gailly, B., and Basso, O. 2010. A conceptual model of corporate entrepreneurial behavior (Interactive paper). *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 30(17): 1-14.
26. Bruynis, C.L., Goldsmith, P.D., Hahn, D. E., and Taylor, W.J. 2000. Key success factors for emerging agricultural marketing
- پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۶ (۱): ۲۲-۳۳.
۷. دهقانی، س. ۱۳۸۱. رویکردی بر شرکت‌های تعاونی تولید روستایی. مجله جهاد، ۲۲ (۲۵۳): ۱۸-۲۴.
۸. ربیعی، ع. و نظریان، ز. ۱۳۹۲. بررسی نقش عوامل مؤثر بر موانع کارآفرینی سازمانی. نشریه‌ی صنعت لاستیک ایران، ۷۱: ۳۸-۴۷.
۹. رضایی، ر. و حسینی، س. م. ۱۳۹۲. طراحی مدل معادلات ساختاری توسعه کارآفرینی سازمانی در تعاونی‌های توسعه روستایی استان زنجان. توسعه کارآفرینی، ۶ (۴): ۷۴-۵۷.
۱۰. رضایی، م. و مبینی‌دهکردی، ع. ۱۳۸۵. ایران آینده در افق چشم‌انداز. چاپ اول، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران.
۱۱. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. ۱۳۸۴. سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، تهران.
۱۲. شعبان‌پور، غ. ر. ۱۳۸۶. بخش تعاون ایران اشتغال و کارآفرینی. فصلنامه رویش ۱۳: ۱۹.
۱۳. طالب‌پور، م. معرفتی، ا. و غلامیان، ج. ۱۳۸۸. ارائه مدل رگرسیونی جو سازمانی و کارآفرینی سازمانی دانشکده‌های تربیت بدنی ایران. پژوهش در علوم ورزشی، ۲۲: ۹۱-۱۱۶.
۱۴. غبور باغبانی، س. م. پورنگ، ع. و توسلی، ع. ۱۳۹۸. شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی سازمانی (مطالعه موردی: آموزش و پرورش خراسان رضوی). فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۶ (۳): ۲۹-۵۲.
۱۵. کاظمی، م. ر.؛ قاسمی، ح. و رستم‌بخش، م. ر. ۱۳۹۰. شناسایی و تحلیل موانع رفتاری کارآفرینی سازمانی در سازمان تربیت‌بدنی (وزارت ورزش کشور). پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، سال ۱ (۲): ۸۹-۱۰۰.
۱۶. کاظمی میانوردی، ف. و امیدي نجف‌آبادی، م. ۱۳۹۲. عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای استان مازندران از دیدگاه اعضا.

- of entrepreneurial orientation in the nonprofit context. *Entrepreneurship theory and practice*, 35(5): 947-971.
34. Ratner, C. 2015. Neoliberal Co-optation of Leading Co-op Organizations, and a Socialist Counter - Politics of Cooperation. *Monthly Review*, 66(9): 18-28.
 35. Saiz-Alvarez, J.M. 2020. Entrepreneurship: Concept and Theoretical Framework. In *Encyclopedia of Organizational Knowledge, Administration, and Technology* (pp. 1394-1412). IGI Global.
 36. Scheepers, M.J., Hough, J., and Bloom, J.Z. 2008. Nurturing the corporate entrepreneurship capability. *Southern African Business Review*, 12(3): 50-75.
 37. Zahra, S.A. 2005. Entrepreneurial risk taking in family firms. *Family business review*, 18(1): 23-40.
 38. Zahra, S.A., Hayton, J.C., and Salvato, C. 2004. Entrepreneurship in family vs. non-family firms: A resource-based analysis of the effect of organizational culture. *Entrepreneurship theory and Practice*, 28(4): 363-381.
 - cooperatives. *Journal of Cooperatives*, 16 (1142-2016-92757): 14-24.
 27. Covin, J.G., and Miles, M.P. 1999. Corporate entrepreneurship and the pursuit of competitive advantage. *Entrepreneurship theory and practice*, 23(3): 47-63.
 28. Habbershon, T.G., and Pistrui, J. 2002. Enterprising families' domain: Family-influenced ownership groups in pursuit of transgenerational wealth. *Family Business Review*, 15(3): 223-237.
 29. Heinonen, J., and Korvela, K. 2003. How about measuring intrapreneurship. In 33rd EISB Conference, 10-12 September. Milan, Italy.
 30. Kellermanns, F.W., and Eddleston, K.A. 2006. Corporate entrepreneurship in family firms: A family perspective. *Entrepreneurship theory and practice*, 30(6): 809-830.
 31. Kuratko, D., and Hodgets, R.M. 2001. *Entrepreneurship: A Contemporary approach*. New York. USA: Harecourt college publishers.
 32. Kuratko, D.F., Ireland, R.D., Covin, J.G., and Hornsby, J.S. 2005. A model of middle-level managers' entrepreneurial behavior. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(6): 699-716.
 33. Morris, M.H., Webb, J.W., and Franklin, R.J. 2011. Understanding the manifestation

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

Journal of Entrepreneurship in Agriculture Vol. 6(2), 2019

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI: 10.22069/jead.2021.18677.1441

Designing an Organizational Entrepreneurship Model Based on Entrepreneurial Value Chain in Rural Production Cooperatives of Golestan Province" (Case study of Golestan Province Poultry Farmers Production Cooperatives)

M. Rahmadol¹, F. Azma^{2*}, A.R. Esfandiari Moghaddam³, S.M.R. Hosseini⁴

¹PhD student in Entrepreneurship, Organizational Orientation, Department of Management, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran.

²Department of Management, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran.

³Department of Information Science and Knowledge, Hamadan Branch, Islamic Azad University, Hamadan, Iran.

⁴Department of Graduate Studies, Aliabad Katoul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran.

Received: 22/12/2020; Accepted: 30/12/2019

Abstract

The present study was conducted with the aim of designing an organizational entrepreneurship model based on the entrepreneurial value chain in the rural production cooperatives of Golestan province. For this purpose, the Broiler Poultry Production Cooperatives Company in Golestan province was selected as one of the leading cooperatives for the study. The general approach of the present study has been based on a mixed research method with the dominance of a quantitative method. The target population in the quantitative section includes members of active poultry cooperatives in Golestan province and in the qualitative section includes key informants and experts of the General Cooperative Office of Golestan Province and experts of the Livestock Affairs and Agricultural Jihad Extension Office of Golestan Province and university professors. The sample size was calculated 214 through Cochran's formula, which was increased to 220 to reduce the error. Semi-structured interview and researcher-made questionnaire were used to collect data. SPSS₂₀ and SmartPLS software were used to analyze the data. The results showed that initial activities and support activities as key components of the value chain of cooperatives explain 54% of the changes in the dependent variable, ie the status of organizational entrepreneurship in cooperatives. Among the factors related to initial activities, after-sales service, inbound logistics, outbound logistics, marketing and sales and operations were more important, respectively. In the field of support activities, technology development and human resource management have been more important. Finally, general economic factors and environmental factors were identified as important components in measuring the development of organizational entrepreneurship of cooperatives.

Keywords: Organizational Entrepreneurship, Entrepreneurial Value Chain, Cooperative, Cooperative Company.

*Corresponding author; FereydoonAzma@gmail.com

